

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Auctarium. Sive Additiones Ad Viri Clarissimi Henr. Zoesii
J.V.D. Universum Jus Canonicum**

Geismar, Justus Moritz von

Coloniæ Agrippinæ, 1691

Ad tit. XXVIII. de sepulturis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62259](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62259)

AD TIT. XXVI.

De Testamentis & ultimis voluntatibus.

AD num. 3. in fine adde. Episcopus de rebus patrimonialibus testamentum facere potest; de rebus verò intuitu Ecclesiæ acquisitis testari non valet. Gonz. ad c. quorundam 1. h. s.

Clerici de bonis intuitu Ecclesiæ acquisitis testamentum facere non possunt, de bonis verò patrimonialibus, proprio artificio, aut aliunde questis disponere valet. Gonz. ad cap. cū in officis 7. h. t. item cap. ad hæc 8. h. t.

Ad num. 10. in fin. adde. Franc. de Arauxo de stat. Eccles. tract. 2. q. 19, n. 48. tenet, quod Religiosi facti Episcopi liberentur à voto paupertatis, & habeant dominium portionis sibi assignatæ non minùs, ac alii; tum quia nulla fit post mortem illorum restitutio; tum quia facultas testandi illis concessa eadem formâ expeditur, ac illa, quæ conceditur Episcopis ex Clericatu assumptis.

Idem tract. 3. q. 28. dub. 1. n. 5. Divus Thomas tenet, quod Religiosus creatus Episcopus debeat gestare habitum suæ Religionis. Verum jam est eis mandatum, ut utantur habitu communi, scilicet pileo & muceta. Item dub. 2. An maneat à voto paupertatis absolutus? Ipse tenet, quod non, eò quod Pontifex cum ea non dispenset. 2. Quia tantum habet Episcopatum quoad usum & administrationem, quia D. Thomas tradit, quod in Religioso E-

piscopo maneat virtualiter & in preparatione animi votum obedientiæ absolutè autem obligatio castitatis & abdicatio proprietatis. Dub. 3. An possit de bonis patrimonialibus in Episcopatu obtentis testari? Ille consequenter negat.

Sforza Pallavicinus in præfatione de arte Christianæ perfectionis. Jussus fui sedere in Consistorio (scilicet sum factus Cardinalis,) quâ tamen dignitate non magis solutus fui ab onere vacandi DEO, quàm gregarius miles ab onere militandi, si copia non ductor evadat.

Balsenb. lib. 4. c. 1. dub. 1. ait, quod obstrictus maneat votis essentialibus, etsi quoad aliquos effectus paupertatis & obedientiæ exemptus censeatur. Deinde etsi jure regulæ absolutus sit quoad culpam & pœnam, tamen ex obligatione moralis honestatis ea servare debet, quæ eum decet, & cum ejus munere consistunt. Hinc quoad habitum sui Ordinis colorem deferre debet, etsi quoad formam Episcopis secularibus se conformare possit ut Clem. VIII. concessit. Imò si resignet, vel deponatur, non tenetur redire ad observantiam regularem, quia retinet eminentiam Episcopalem, secus in Cardinali, qui Episcopus non est.

AD TIT. XXVIII.

De Sepulchris

AD num. 6. in fine adde. Per quartam funeralem debitam Ecclesiæ Parochiali, intelligitur solum quar-

ta funeralium, Funeralia autem dicuntur tantum ea, quæ cum funere processionaliter deferuntur v. g. cereæ & familia, non autem alia legata v. g. domus, pallia, panni, ornamenta Ecclesiæ, Missæ &c. Ita declaravit Benedictus 2. in Extravag. inter cunctas de privileg. in 6. Sannius tom. 3. de privileg. dist. 2. q. 9. n. 6.

Ad num. 12 in fine addo. Quæritur: Utrum anima defuncti patiatu detrimētum ex hoc, quod Eleemosinæ, vel restitutiones, quas mandavit fieri, retardentur? Conclusio prima. Si defunctus potuit commodè, dum viveret, per se aut per suos ministros restituere suis creditoribus, & non fecit, non decedit securus coram DEO. Conclusio 2. Neque anima defuncti detinetur in Purgatorio, donec ejus debita per hæredes, vel alios creditoribus solvantur; dummodò jubeat vivens debita solvi. v. g. si Martyr fiat, vel illico post Baptismum, vel elicitâ perfectâ contritione, vel accepto Jubilæo decedat. Non obstat cap. in literis inf. de raptoribus. in verb. *Ut sic à peccato valeat liberari.* Respondetur à Navarr. 1. Debere legi *Valeant* Id est hæredes. Sed sit correctio, quæ vitanda. c. cum expediat. De Elect. in 6. & l. 1. C. de in offic. dotib. alia est congruentior. *Valeat liberari* intelligendum esse de ope, quam obtinet anima defuncti accidentaliter per orationes creditorum, sive pauperum benè satisfactorum. Nam teste D. Thomâ solutio debiti aliquantum prodest defuncto, in quantum creditorum orationibus adjuvatur, sicut ex elemosyna-

rum erogatione sequitur pauperum revelatio, & eorum oratio, qui est effectus veluti per accidens consecutus.

Conclusio 3. Neque ex retardatione suffragiorum quæ defunctus iussit fieri, ejus anima detrimentum patitur quantum ad pœnæ prorogationem, nisi solum quantum ad subtractionem remedii. Ratio, quia propter retardationem hanc neque pœna defuncti in Purgatorio, si ibi sit, augetur intensivè, neque profunditur extensivè, cum non sit culpa defuncti, sed hæredis. Item meritum essentialiter elemosinæ v. g. consistit in affectu efficaci illam erogandi, quod defunctus habuit, ut retardatione executoris meritum non minuat. Ergo retardatio neque pœnam in vel extensivè augebit. Sicut autem in casu priori retardatur effectus ex elargitis accidentaliter consecutus, scilicet orationes pauperum, ita retardatis sacrificiis deest effectus consecutus ex opere operato, per quorum defectum subtrahitur remedium illis correspondens ad pœnæ expiationem valens. Et idè anima diutius detinetur, quia privatur valore sacrificiorum operis operati & valore orationum, qui est valor operis operantis. Ex quo colligitur quod non puniatur anima propter negligentiam alterius, verum tamen sit, quod negligentia illius subtrahat animæ remedium, quo citius à pœnis Purgatorii liberaretur. Cum enim hæc pœnæ sint temporales, fieri potest, quod unius detrimentum patiatu ob culpam alterius, æternam autem pœnam quisquis ob suam tantum incurrit. Ex quibus adducitur 1. Consultius esse non retardare

dare, ne quidem ob spem majoris pretii congregandi, ut plures Missæ legantur, idq; regulariter. 2. Possit defunctum liberari ex Purgatorio antequam elemosynæ præstentur, si affectus erogandi ad pœnas debitas exsolvendâs sufficiat. 3. Magis dolendum esse de retardantibus voluntatem implere, quàm de ipso defuncto, quia illi peccant graviter contra justitiam & charitatem.

AD TIT. XXIX.

De Parochiis & alienis Parochianis.

AD num. 6. in fine adde. Busenb. lib. 1. tract. 2. cap. 2. dub. 2. Probabile est & in conscientia securum, quod docet Sanch. contra Navarr. Suar. Peregrinos antequam excedant proprio territorio, non teneri implere præcepta, quæ ibi eos deprehendunt, v. g. audire mand. sacrum, qui ante prandium sit venturus alio, ubi non sit festum. Quia in loco proprio poterat eò usque differre, in alio loco jam definit obligari. Nec obstat, quod prævidens impedimentum teneatur prævenire, quia id verum, si maneat obligatio præcepti, ait tamen contrariam quampiam suaderi posse.

Idem ibid. dub. 3. Resolvit, quod peregrini & vagi regulariter non teneantur præceptis spec. libus locorum in quibus morantur, quia nec loco nec Superioribus subditi scilicet regulariter: quia tenentur iis quorum violatio tenderet in damnum & injuriam illius loci. Item iis, quæ sunt de contractibus celebrandis. Unde insert: Potest ibi

Missam non audire, non jejunare, si in suo loco Festum, l. jejunium non sit, secluso scandalo &c.

Idem ibid. dub. 4. tenet, quod peregrini non teneantur præceptis juris communis, si non sint in usu in loco, ubi morantur. v. g. Germanus per Hispaniam transiens vesci interstinis.

Ad num. 7. in fine adde. Occasione hujus quæri potest de facultate, quam à jure habent ad populum concionandi Regulares? Resolvit Franc. de Araxo de stat. Eccles. q. 30. Primò, quod prædicatio hæc non sit actus jurisdictionis Ecclesiasticæ, quia multi concionantur, qui nullam jurisdictionem habent. Neque alicujus Ordinis sacri, vel minoris, quia nullibi Ordo iste requiritur, licet debeat mitti ad Rom. 1. cap. cum ex injuncto de Hæretic. Non obstat. Can. adjicimus XVI. q. 1. Can. pei lectis dist. 25. Can. Sancta dist. 92. Quia loquuntur de prædicatione ratione sui officii, qualem habet Episcopus & Sacerdos Curatus. Vel quod prohibeatur laicis, non quia est actus Ordinis, sed propter indecentiam, & periculum seminandi errorem. Unde imponitur etiam Clericis non missis pœna excommunicationis ferendæ. cap. excommunicamus §. quia verò de Hæreticis. Posteriores Canones leguntur de Diacono canente Evangelium in Missa. Ex quo inferitur, quod Prædicator possit exercere actum prædicandi absque peccato, licet ipse in peccato mortali constitutus sit, modò sit oculum, nam si est publicum, peccat mortaliter, quia propter scandalum prædicationis impedit. Ita D. Tho.